

Regeringskansliet

Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

Ju2015/05779/L5

2015-09-03

Om förslag till lag avseende "Falska polisbilar", DS 2015:40

MHRF ser positivt på förslagen som överåklagare Gunnel Lindberg övervägt i premorian för att komma tillrätta med det fåtal moderna "falska polisbilar" som frågan gäller.

I vårt svar nedan föreslås vissa generellare skrivningar och en strykning av ett stycke i texten. Detta för att undvika framtida tolkningsproblem om vad som ska gälla för historiska fordon.

- Punkt 3 i §2 föreslås att tas bort då den står i strid med motiveringarna till §3. Punkten föreslås ersättas av Polismyndighetens tillämpning av hur det fordonet ska vara beskaffat gällande larmanordning vid transport och vilka dokument som alltid ska medföras i fordonet vid sådana tillfällen.
- Lagens andemening är att förhindra förekomsten av falska polisbilar. Samtidigt bör myndigheten åläggas en varsamhet vid utmönstringen av äldre polisfordon så att inte det fordonshistoriska kulturarvet går helt förlorat.
- Den föreslagna kod-anteckningen i vägtrafikregistret bör enligt vår åsikt inte införas då det underlättar spårning av sådana fordon för personer som har annat än motorhistoriska intentioner.

Om historiska uttrykningsfordon

MHRF uppskattar att det idag finns bortåt 1000 historiska fordon bevarade som kan vara utrustade med larmanordning och som inte är registrerade som uttrykningsfordon, av dessa är drygt ett hundratal f d polisfordon, bilar och mc. Många av dessa bär dessutom myndighetens vapen och texten POLIS.

De utgör en del av det fordonshistoriska kulturarvet och ska givetvis bevaras så som de var utrustade och beskaffade under den period de tjänade som polisfordon. Därmed lika det förhållande som råder för t ex brand-, ambulans-, tull-, service-, bärgnings- eller militärfordon. Bara då kan det fordonshistoriska kulturarvet utvecklas för dagens och kommande generationer.

MHRF anser vidare att myndigheten själv har ett ansvar för att även dagens fordon bevaras. Regleringen och dess tillämpning får därmed inte leda till att samlingar som t ex Polismuseets eller privata sådana inte skulle kunna kompletteras med fordon i samband med att sådana tas ur tjänst eller när samlingar upplöses särskilda krav ställs på att fordonen avrustas.

Om historiska fordon och innebörden av museal verksamhet

MHRFs uppdrag är att värna det fordonshistoriska kulturarvet så att det kan framföras och visas upp för både dagens och kommande generationer. Merparten av de historiska fordonen framförs på allmän väg. Vid midsommar handlar det och drygt 200 000 personbilar och motorcyklar som är äldre än 30 år. Fordonen ägs huvudsakligen av privatperson, mer sällan av företag eller föreningar som därtill oftast håller dem uppställda för visning i för ändamålet särskilda lokaler.

Det är därför av vikt att även privat ägda polisfordon jämnställs med begreppet museala i premorian och att dessa fordon kan få frågan om tillstånd prövad av myndigheten och att sådant tillstånd normalt också gäller tillsvidare.

§2 – Om skyddade kännetecken

Motorhistoriska Riksförbundet förordrar att punkt 3 i §2 tas bort eftersom det inte är lagligt att ha larmanordning monterat på annat än på fordon registrerade för utryckning

Larmanordning regleras i fordonsförordningen 2009:211, i TSFS 2010:2 och 2013:63 när det gäller fordonets utrustning och beskaffenhet och i TSFS 2009:83 när det gäller dess användning utöver vad som framgår av Trafikförordningen 1998:1276. Av TSFS 2013:63 23 Kap §1 framgår att: "Larmanordning ska finnas på utryckningsfordon och får inte finnas på annat fordon." Motsvarande lydelse finns i Bilaga 3 till TSFS 2010:2

Blåljusreformen infördes 1970 vilket medför att endast svart/vita polisfordon äldre än 1969 års modell eller ännu äldre enfärgade före Rikspolisstyrelsens bildande kan vara tillåtna utan tillstånd om de är utrustade med larmanordning. Äldre larmanordning som visar rött ljus faller inte under regleringen, sid 86 (DS 215:40)

Enligt Transportstyrelsens föreskrifter får fordon inte heller ha framåtriktade lyktor som avger rött sken eller reflekterar rött ljus.

Eftersom det inte är lagligt att ha larmanordning monterat på annat än på fordon registrerade för utryckning

Se vidare under, Tillstånd, punkt 4 nedan.

§3 Om tillåten användning av kännetecken

Motorhistoriska Riksförbundet förordrar en mer generell ordning där polisfordon som är 30 år eller äldre alltid är tillåtna och inte kräver tillstånd från myndigheten för att få framföras

En rullande 30 års gräns ansluter till gällande regler och definition av historiska fordon enligt t.ex 3 kap §§ 5-7 Vägverkets föreskrifter (VVFS 2007:490), 1 kap §4 Transportstyrelsens föreskrifter (TSFS 2010:87) liksom befrielse från fordonsskatt enligt 2 kap. 2 § första stycket 2 vägtrafikskattelagen (2006:227) och Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/45/EU av den 3 april 2014 det så kallade besiktningspaket där fordon av historiskt intresse bland annat definieras genom sin ålder – 30 år eller äldre.

I premorian sägs, sid 87 och 88, att de äldre svart/vita fordonen liksom fordon med den efterföljande dekoren som var i bruk fram till slutet av 80-talet är tillåtna och därmed behöver ägarna inte ansöka om tillstånd

Samma fordon omfattas dock av krav på tillstånd då det motsatsvis anges att de med larmanordning som avger blått ljus ska omfattas av regleringen till skillnad från äldre fordon som visar rött ljus.

Svart/vita polisfordon från åren 1970-1984 liksom fordonen med den så kallade hockeyklubsdekoren från åren 1985-1988 skulle därmed kräva tillstånd från myndigheten.

§ 2 punkt 3 står därmed i strid med vad som anförts i motiveringen för 3§. Om intentionerna i § 3 ska gälla avseende fordon med svart/vit och de så kallade hockeyklubsdekoren från mitten av 1980-talet måste därför även fordon utrustade med larmanordning med blått ljus vara tillåtna och inte omfattas av regleringen. Det är inte rimligt att anta att en Volvo 244, en Saab 900 eller en Volkswagen buss från 80-talet av allmänheten idag skulle uppfattas som ett polisfordon i tjänst.

§4 Tillstånd

Som anförts ovan föreslår Motorhistoriska Riksförbundet att punkt 3 i §2 tas bort och att istället larmanordningen utgör en del av de föreskrivna villkoren i tillståndet, t ex att den under transport ska övertäckas eller ersättas med annan kåpa tex orange.

MHRF ser en risk i att myndighetens tillämpning vid tillstånd, föreläggande och vite menligt kan inverka på möjligheten att bevara äldre polisfordon utrustade med äldre larmanordning med blått ljus om det dras en gräns mellan larmanordning med rött respektive blått ljus.

MHRF ställer sig också frågande om det lämpliga i att myndigheten utfärdar tillstånd om fordonet är utrustat med larmanordning eftersom sådan utrustning idag inte är tillåten enligt Transportstyrelsens föreskrifter. Av det skälet menar MHRF att

Transportstyrelsens föreskrifter måste anpassas till de slutsatser som dragits i premorian och möjliggöra att larmanordningar i tidstypisk och fungerande utförande tillåts på våra historiska fordon, såväl polisfordon som andra uttryckningsordon.

Regleringen med ett tillstånd avseende larmanordning är därtill med föreslagen utformning verkningslös då det enligt 1§ framgår att om annan bestämmelse avviker från denna lag ska de bestämmelserna gälla.

I premorian har inte polisens stoppljus berörts, de som växelvis visar rött och blått, Dessa är inte till för att påkalla fri väg utan tvärtom för att få framförvarande fordon att stanna. MHRF anser att även sådant ljus ska regleras i det tillstånd som myndigheten lämnar.

§5 Föreläggande och vite

Eftersom föreläggandet ska gälla omedelbart ser Motorhistoriska Riksförbundet en risk i att enstaka fordon därigenom, även om domstol senare upphäver föreläggandet, inte kan återställs i sitt ursprungliga historiska skick. MHRF anser därför att myndigheten ska agera med ökad varsamhet ju äldre fordonet är.

När det gäller de möjliga villkor som myndigheten kan föreskriva för att bevilja ett tillstånd anges i premorian att när ett fordon avyttras ska alla de kännetecken som tillståndet omfattar avlägsnas från fordonet. MHRF menar att det är försvårande för bevarandet av äkta äldre polisfordon om myndigheten alldeles oavsett de bakomliggande skälen skulle förelägga om att de skyddade kännetecknen ska avlägsnas utan att ha först ha uttömt varje alternativ lösning.

Skälet är det uppenbara då en liten men unik del av det fordonshistoriska kulturarvet därmed skulle kunna skadas eller rent av gå förlorat. Värnandet av de historiska fordonen tar sin utgångspunkt i fordonet och därmed inte hur eller av vem de brukas. MHRF anser att det är av största vikt att därför skilja på fordonet och den för stunden varande ägarens agerande.

Om ändring av lag (2001:556) om vägtrafikregistret

Motorhistoriska Riksförbundet förordar att tillståndshavaren eller den som vid tillfället disponerar fordonet ska medföra en kopia av tillståndet när fordonet används.

MHRF anser att en anteckning i vägtrafikregistret utgör en försvårande risk då fordonen kan spåras. Av samma skäl som myndigheten skulle kunna dra in ett tillstånd, nämligen om fordonen står uppställda på sådant sätt att de lätt kan tillgripas av annan person utgör en anteckning i vägtrafikregistret att fordonens möjliga uppställningsplatser i landet exponeras för personer som kan se ett behov att tillfälligt disponera ett fd polisfordon eller ett till förväxlingen likt.

Många av de fordon som idag stjäls gör det på grund av att uppgifterna om varje fordon och dess aktuella ägare finns lätt tillgängliga.

MOTORHISTORISKA
RIKSFÖRBUNDET

När lagen har trätt i kraft

Motorhistoriska Riksförbundet önskar dialog med Polismyndigheten.

Då lagen trätt i kraft ser MHRF gärna en dialog med myndigheten och berörda tjänstemän avseende de historiska polisfordonen för att säkerställa att någon del av vårt fordonshistoriska kulturarv onödigtvis går förlorat.

Solna 2015-11-30

Peter Edqvist
Förbundsordförande
Motorhistoriska Riksförbundet

I ärendets behandling har även deltagit styrelseledamöterna Bent Fridholm, Rickard Elgán och generalsekreterare Jan Tägt

För gårdagens fordon på morgondagens vägar

Motorhistoriska Riksförbundet företräder den fordonshistoriska rörelsen i Sverige och arbetar med bevakning av politiska frågor, kontakter med myndigheter och organisationer samt rådgivning och information.

MHRF engagerar 100 000 medlemmar i 200 klubbar för målet att vårt fordonshistoriska kulturarv kan brukas, bevaras och utvecklas